

ХУЛОСАИ

комиссияи ташхиси шурои диссертационии 6D.KOA-003-и назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертасияи Шарифов
Сайдмурод Раҷабалиевиҷ дар мавзӯи “Такмили баҳисобигирӣ ва
аудити дохилӣ дар муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ (дар
мисоли муассисаҳои таълимӣ ва томактабии ғайридавлатии
Ҷумҳурии Тоҷикистон)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии
номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.08 –
Баҳисобигрии муҳосибӣ ва аудит пешниҳод шудааст.

1. Таҳқиқоти диссертационии Шарифов Сайдмурод Раҷабалиевиҷ
дар мавзӯи “Такмили баҳисобигирӣ ва аудити дохилӣ дар муассисаҳои
таълимии ғайридавлатӣ (дар мисоли муассисаҳои таълимӣ ва
томактабии ғайридавлатииҶумҳурии Тоҷикистон)”, муҳим ва актуалӣ
буда, рисолаи илмии ба анҷом расида дониста шуда, меҳнати
ихтисосмандонаи унвонҷӯ ба шумор меравад, ки он ҳалли муаммоҳои
афзалиятноки илмӣ-назариявӣ, ташкилӣ-методии равандҳои асосии
баҳисобигирӣ ва аудити дохилӣ дар муассисаҳои таълимии
ғайридавлатиро дар бар мегирад.

Пас аз пошхурии Иттиҳоди Шуравӣ соҳаи маорифи Ҷумҳурии
Тоҷикистон дар баробари дигар соҳаҳо ба бухрони молиявӣ дучор
гардид. Ислоҳоти иқтисодӣ ва гузариш ба низоми нави муносибатҳои
иқтисодӣ дар замони соҳибистиколии Тоҷикистон тағйироти
назаррасро дар соҳтори ташкилӣ ва идоракунии соҳаи маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миён овард.

Бояд қайд намуд, ки барои рушди фаъолияти бобарори муассисаҳои
таълимии ғайридавлатӣ идоракунии босамари сармояи ба фаъолияти он
воридшуда хеле муҳим аст. Идоракунии босамар танҳо дар натиҷаи
ташкили баҳисобигирӣ, назорат ва аудити фаъолияти муассиса ва
таъмини ахбори вожеӣ ба роҳбарият амалӣ карда мешавад. Аз ин рӯ, бо

мақсади таъмини фаъолияти самараноки муассисаҳои зикргардида зарурати ҷамъоварӣ ва коркарди иттилооти фаврии соҳавӣ дар доираи баҳисобгирии мӯҳосибӣ ва аудити дохилӣ дар муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ пеш омадааст.

Вобаста ба ин, зарур аст, ки низоми баҳисобгирий, ҳисобкунӣ ва таҳлилии арзиши хизматрасонии таълимие таҳия карда шавад, ки барои идоракунии босамари иттилоот мусоидат намуда, заминай иттилоотиро барои қабули қарорҳои иқтисодии истифодабарандагони дохилӣ ва берунӣ фароҳам оварад. Ҳамзамон, низоми баҳисобгирий ва тартибиҳии ҳисбот дар мактабҳо ва муассисаҳои таълимии томактабӣ бояд бо назардошти ҳусусиятҳои фаъолияти онҳо ба принсипҳои СБҲМ мутобик карда шавад.

2. Диссертация тибқи талаботи банди 61 Низомномаи шуруи диссертационӣ (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267) ичро гардидааст. Диссертасия дар кафедраи баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудити Дошишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон ичро гадрдида, дар кафедраи мазкур мӯҳокима ва ба ҳимоя тавсия дода шудааст, инчунин дар ҷаласаи васеъи шуруи олимони факултети менечмент ва ҳуқуки тиҷоратӣ мӯҳокима ва ба ҳимоя тавсия дода шудааст.

3. Диссертасия ба талаботи бандҳои 31,32 ва 33 – и Тартиби додани дараҷаҳои илм, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Диссертасия кори илмӣ-таҳассусии анҷомёфта ба шумор рафта, дар он масъалаҳои мӯосири назариявӣ, методӣ ва амалии баҳисобгирии мӯҳосибӣ ва аудити дохилӣ дар муассисаҳои таълимиӣ ва томактабии ғайридавлатӣ ҳаллу фасл гардидааст. Диссертасияи пешниҳодшуда яке аз самтҳои арзишманди таҳқиқшаванда дар соҳаи баҳисобгирии мӯҳосибӣ, таҳлил ва аудит ба шумор меравад, ки бо забони давлатӣ омода ва таҳия гардидааст.

Дар қатори муассисаҳои таълимии давлатӣ шакли муассисаҳои таълимии гайридавлатӣ ва муассисаҳои томактабии хусусӣ ташаккул ёфта, босуръат рушд намуданд. Бартарии чунин шакли субъектҳои соҳаи маориф дар он аст, ки аз ҳисоби маблагҳои гайрибӯҷетӣ – инвесторҳо (сарпарастон), маблагҳои соҳибкорон, ширкатҳои саҳомӣ, кооперативҳо, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва худи шаҳрвандон сармоягузорӣ шуда, аз рӯи раванди истифодай маблагҳо назорати қатъӣ бурда мешавад. Ҳолати молиявии чунин муассисаҳои таълимӣ нисбат ба муассисаҳои таълимии давлатӣ беҳтар аст, маоши вазифавии омузгорони онҳо баландтар буда, ҳавасмандии кормандон зиёдтар мебошад. Дар баробари системаи пешинаи соҳаи маориф, ки пурра ба маблаггузории бӯҷетӣ асос ёфта буд, ин система ҳамчун падидай нави босамар ва ояндадор ҳудро муаррифӣ намуд. Дар ин раванд нақши баҳисобгирии муҳосибӣ, идоракунии босамари молиявӣ, назорат ва аудит дар ин муассисаҳо хеле баланд мегардад.

4. Мавзӯъ ва мазмуни диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит, ки вобаста аз он ба шурӯи диссертационӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 03 – юми декабри соли 2021, таҳти №349 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқат менамояд. Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳо, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷаҳои илмӣ дода мешаванд ва бо карори Раёсати комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25 ноябрини соли 2021, таҳти №9 тасдик шудааст, мувофиқат мекунад.

5. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 11 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандай Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо ҳачми 4,2 ҷ.ч.) ба табъ расонида шудаанд ва ҳамаи онҳо бо мазмун ва мундариҷаи диссертатсия алоқаманд мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хуносахои

таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 34 ва 35-уми тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқ мебошад.

6. Дар диссертатсияи Шарипов С.Р. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

7. Дар диссертатсия ва дигар ҳучҷатҳои пешниҳоднамудаи Шарифов С.Р. маълумоти гайрисаҳех, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи унвонҷу чоп нагардида, мавҷуд нестанд.

8. Мутобики бандҳои 62-63-и Низомномаи шурои диссертационӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдик гардидааст, талаботи онро ба ӯхда гирифта, комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Шарифов Сайдмурод Раҷабалиевич дар мавзӯи “Такмили баҳисобгирий ва аудити доҳилӣ дар муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ (дар мисоли муассисаҳои таълимӣ ва томактабии ғайридавлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз руи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии мухосибӣ ва аудит ба шурои диссертационии 6D.КОА-003-и назди Дошишгоҳи миллии Тоҷикистон барои ҳимоя қабул карда шавад.

- Бо пешниҳоди комиссияи ташхиси шурои диссертационӣ муқарризони расмии диссертатсияи мазкур шахсони зерин муқаррар карда шаванд:

Шарифов Зариф Раҳмонович - доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, мудири кафедраи баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудити Дошишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба поми Шириншоҳ Шоҳтемур;

- **Каримов Баҳодур Ҳасанович** - номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент,

мудири кафедраи баҳисобгирии мухосибӣ ва аудити Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон.

2. Ба ҳайси муассисаи тақриздиҳандаи диссертатсия Донишгоҳи (Славянин) Россия ва Тоҷикистон муқаррар карда шавад.

3. Барои нашри эълон оид ба химояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад. Барои чопи автореферат бо ҳуқуки дастнавис иҷозат дода шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Собирзода Н.М.

Аъзоёни комиссия:

доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Дадоматов Д.Н.

доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Обидов Ф.С.

15.05.03